

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ЧИННОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

**(за підсумками II круглого столу «Економіко-правові
проблеми розвитку та сприяння господарській діяльності
в сучасних умовах)**

II круглий стіл «Економіко-правові проблеми розвитку та сприяння господарській діяльності в сучасних умовах» було присвячено обговоренню існуючих проблем сприяння господарській діяльності в Україні та шляхів їх усунення. За підсумками круглого столу розроблено низку рекомендацій щодо удосконалення чинного законодавства, зокрема, аргументовано, що:

1. За останні роки розміри глобальної міграції кваліфікованих фахівців, зокрема науковців і винахідників, неймовірно зросли і сприймаються нині як серйозна загроза економічній безпеці і майбутньому багатьох держав. Особливу роль в інноваційному розвитку економіки відіграють винахідники, оскільки є носіями технологій і ноу-хау, генерують знання, що здійснюють інноваційні перетворення в техніці і промисловості. Державна підтримка зарубіжного патентування це вагомий стимул здійснення наукових досліджень і розробок, підтримки експорту високотехнологічної продукції і забезпечення рівних умов конкуренції для українських компаній на світових ринках. Зростання числа патентування розробок українських компаній і подальша оцінка їх як нематеріальних активів, підвищить розмір чистих активів і основного капіталу компаній. Ще однією явною перевагою зарубіжного патентування є отримання додаткового доходу патентовласниками за рахунок ліцензійних платежів від користувачів з інших країн, що з свою чергу підштовхне подальші наукові дослідження і розробки, створення нових технологій і матеріалів.

Міністерству економічного розвитку і торгівлі України спільно з Міністерством освіти і науки України необхідно терміново запровадити організаційно-економічний механізм державної підтримки зарубіжного патентування винаходів, передбачити законодавчі санкції

за порушення порядку зарубіжного патентування. Врешті решт це питання економічної безпеки держави.

2. Подоланням технічних бар'єрів при експорті українських товарів в країни ЄС є розробка єдиних технічних регламентів (єдиних вимог), єдиних схем підтвердження відповідності, закладених в регламенти, тобто весь комплекс «Нового підходу» ЄС, і будуть забезпечувати підтвердження відповідності, відтак створювати механізм «промислового безвізу».

3. Чинні законодавчі акти не відображають доктрини легітимних очікувань інвесторів, не визначають стандартів «справедливого режиму», «безпеки», їх складових та сфери дії. Що свідчить про необхідність прийняття нового комплексного законодавчого акту, який би врегулював правовий режим та захист іноземних інвестицій, закріпив елементи стандартів «справедливого режиму» та «безпеки» іноземних інвестицій з урахуванням конкретних їх рис, вироблених практикою Європейського Суду, інвестиційних арбітражів. На основі вказаного законодавчого акту затвердити типовий договір про заохочення та взаємний захист інвестицій.

4. Потреби інвесторів щодо захисту їх інтересів з власності-управління-контролю при переданні коштів в рахунок оплати інвестиційних сертифікатів підлягають захисту завдяки законодавчому встановленню таких функціональних вимог до ОПФ ПФ: 1) спеціальний правовий механізм системи управління інвестиційним фондом, а також контролем з боку держави. Функції управління, зберігання й обліку прав власності на цінні папери фонду розділені між незалежними один від одного учасниками ринку фінансових послуг – КУА, зберігачем, аудитором (аудиторською фірмою), які обслуговують такий інститут спільного інвестування. Подібна схема, не дозволяє КУА вивести активи з фонду без дозволу зберігача. Аудитор здійснює контроль за правильністю річної фінансової звітності, що складається КУА відносно діяльності ПФу; 2) інвестору надається можливість регулярного доступу до інформації про роботу ІСІ та КУА, а також про вартість і структуру активів фонду (статті 75 і 76 Закону про ІСІ). Крім того, здійснюється професійне управління активами, проводиться диверсифікація портфеля цінних

паперів; 3) інвестор має можливість продати належні йому цінні папери інвестиційного фонду та отримати гроші у будь-який момент часу (для відкритих фондів). Цінні папери інтервальних ІСІ можна пред'явити до викупу в обумовлені у регламентах цих фондів інтервали часу. Відповідно до законодавства КУА зобов'язана викупити у інвестора цінні папери за поточною вартістю чистих активів фонду, тому неможлива ситуація, коли інвестору (учаснику ІСІ) відмовляють у виплаті грошей.

5. З огляду на поточну стадію економічного розвитку, на якій перебуває наша держава, для реалізації конкурентних переваг та підвищення рівня міжнародної конкурентоспроможності необхідно вдосконалення інституційних засад розвитку економіки, соціальної інфраструктури та підвищення рівня макроекономічної стабільності. Також зусилля держави слід спрямувати на формування сприятливого бізнес-середовища, яке дозволить реалізувати наявний інноваційний та людський потенціал та стане передумовою поступового підвищення міжнародної конкурентоспроможності України у світових рейтингах.

6. Важливим є фокусування уваги на теперішньому, а не на добробуті майбутніх поколінь; у той час як стійкість добробуту є важливою проблемою. Тому слід уважно вивчати чинники добробуту громади, які мають вплив на зазначені індикатори. Моніторинг зазначених індикаторів добробуту громад дозволить визначити уразливі місця, робити висновки та приймати відповідні рішення для досягнення необхідного результату. Необхідним результатом є досягнення високого рівня добробуту територіальних громад, що сприятиме реалізації власних цілей розвитку кожного мешканця громад, а також слугуватиме ланцюгом зв'язку для позитивного ефекту.

7. Перехід на компетентністний підхід є відмінною якістю реформ у системі освіти. Забезпечення його впровадження є ознакою освітніх інновацій. Між тим кожен з рівнів кваліфікації НРК необхідно постійно розвивати і формувати нові компетентнісні вимоги до працівників, що може стати предметом подальшого дослідження фахівців будь-яких спеціальностей.

8. Для підвищення конкурентоспроможності і з метою екологізації інноваційних підприємств доцільно, по-перше, прискорити

процеси приведення національних екологічних стандартів у відповідність до європейських, формування екологічних ринків товарів і послуг; по-друге, сприяти підвищенню зацікавленості споживачів в отриманні екологічно безпечної продукції.

9. Для втілення в життя умов розвитку електронних послуг, визначених у цій статті, необхідні злагоджені дії Державного агентства з питань електронного урядування України в напрямках технологічної (вдосконалення системи електронної ідентифікації громадян та засобів такої ідентифікації) та організаційно-правової підтримки електронних послуг (підготовка проектів нормативно-правових актів про запровадження концепції електронних послуг за життєвими обставинами, захист персональних даних користувачів електронних сервісів).

10. На сучасному етапі становлення та розвитку національного бізнес-середовища, важливим та нагальним є вирішення питання щодо інвестування українських підприємців, створення прозорих механізмів гарантування інвестицій, а також виведення на новий щабель економічної системи держави у цілому. В умовах стійкої нестачі вільних грошових коштів для реалізації різноманітних інвестиційних проектів, отримання та раціональне використання європейських фінансових інструментів підтримки малого та середнього підприємництва є одним із найбільш доступних засобів стимулювання підприємницької активності за умови виконання відповідних вимог з боку фінансових установ ЄС.

11. актуальним є якнайшвидше впровадження в постійну експлуатацію системи автоведення поїздів у розрізі економії енергоресурсів. Одночасно потрібно законодавчо закріпити забезпечення ресурсозбереження (зокрема, енергозбереження) на підприємствах галузі. Автори пропонують звернутися з ініціативою до відповідних владних структур з пропозицією удосконалити законодавство в сфері енергозбереження на підприємствах міського електричного транспорту з огляду на впровадження систем автоведення поїздів.

12. Органи місцевого самоврядування не мають права установити строк чинності у самому дозволі на розроблення проекту відведення земельної ділянки, прийнятих після 14 жовтня 2008 року,

такий термін на сьогодні не обмежений чинним законодавством, оскільки мова може йти лише про земельні ділянки, які можуть надаватись на конкурентних засадах. Разом з тим, самим органом місцевого самоврядування може бути встановлено термін дії рішення при його прийнятті (дозволу).

13. Зловживання корпоративним правом можна визначити як особливий тип правопорушення, який вчиняється шляхом здійснення такого права або з винятковою метою завдати шкоди іншій особі, або з метою правомірної реалізації свого права, що тягне за собою порушення охоронюваних прав та інтересів інших учасників корпоративних відносин. Таким чином, відповідальність за зобов'язаннями акціонерного товариства мають нести акціонери, тобто ті особи, які здійснюючи діяльність від імені товариства, діють у власних інтересах, використовуючи прибуток товариства та здійснюють діяльність, не передбачену статутними документами товариства, тобто використовують підприємство у власних цілях, що вважається суб'єктивним зловживанням.

14. Створення дорожніх карт для визначення пріоритетів зацікавлених сторін та визначення відповідних підходів до їх участі допомагають враховуючи їх інтереси визначити, яким групам та окремим представникам найбільш важливо брати участь у процесі формування пріоритетів розумного розвитку територій. Вони покликані бути інструментом для полегшення координаційних заходів, необхідних для реалізації політики та проектів в рамках визначення та впровадження смарт спеціалізацій, при цьому, ідентифікація зацікавлених сторін має бути специфічною для кожного регіону. Поєднання зазначених підходів до визначення інтересів стейкхолдерів забезпечує якісний процес формування пріоритетів розумного розвитку територій.

15. Існування технологічних розривів є гальмом для розвитку економічних систем різного рівня. Для держави критично важливо приймати участь у процесі «технологічної гонки», забезпечуючи трансформацію інституціональних, соціальних та економічних структур, глобальну конкурентоспроможність та економічну безпеку.

16. Сучасна нормотворчість спрямована на надання додаткових податково-правових стимулів для приватних закладів вищої освіти у вигляді звільнення вищих навчальних закладів недержавної форми власності від сплати податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, та звільнення цих навчальних закладів незалежно від форм власності і джерел фінансування від плати за землю. На наше переконання, такий підхід не є аргументованим, оскільки фрагментарно й безпідставно визначає пільги для приватних закладів вищої освіти без додаткового реформування існуючої моделі вищої освіти та додаткових процедур взаємодії держави та «приватного сектору» з надання освітніх послуг. Як вбачається, це питання потребує ґрунтовного осмислення й розроблення комплексу нормативно-правових актів, які у своїй єдності якісно регламентуватимуть «взаємодію» усіх форм вищої освіти, а також забезпечуватимуть сприятливі умови для надання освітніх послуг закладами вищої освіти.

17. Суб'єкти підприємницької діяльності, зокрема, у сфері інноваційної діяльності, які зацікавлені у залученні довгострокових інвестицій мають самостійно дбати про свій розвиток, що має проявлятися у створенні ефективної моделі корпоративного управління з урахуванням кращих світових практик і стандартів. Саме такий підхід до управління товариствами може стати запорукою для досягнення основних цілей створення підприємницьких товариств.

18. Одним із пріоритетних напрямків розвитку національного трудового законодавства є правова регламентація особливостей роботи на цифрових платформах, яка має забезпечити основні трудові права і соціальний захист працівників, зайнятих на такій роботі, а також інтереси роботодавців.